

Vådan med julklappar

Radio Uppland 20 dec 01

Julen traskar inpå knutarna. Vi ska ge varandra gåvor och försöka behandla varandra någorlunda anständigt. Vi ska ge varandra klappar: inslagna klappar, uppmuntrande klappar klappar både här och där. Dock! Man bör som man tänka sig för innan man ger sin klapp. Vi vill ju ha julefrid. Julefrid och kvinnofrid. En intressant vink om hur och var man bör förlägga sina klappar, när det gäller kvinnors kroppsdelar, kan man finna i GOTLANDSLAGEN från 1200-talet, kvinnofridens århundrade. Det var en språkforskare, Evert Melefors, som som uppmärksammade mig på denna tänkvärda kvinnolag. I § 23, under rubriken *Om tagande på kvinnor* kan man läsa:

23. Om tagande på kvinnor.

Men om tagande på kvinnor är denna lag. Slår du mössa eller hufvudduk af kvinnas hufvud, så att (det) ej är med våda gjordt, och blottas hennes hufvud till hälften, då böt en mark penningar; men om hela (hufvudet) blottas, då böt två marker; hon hafve bevisningsrätt derom med de vittnen, som åsågo antingen hela eller halfoa (hufvudet) blottades. Men ofri kvinna får böter för slag, och ej mera. §. 1. Sliter du häkta eller murla af kvinna, då böt åtta örtuger; sliter du båda, böt en half mark; men om den faller ned på jorden, då böt en mark. §. 2. Sliter du snören af kvinna, då böt en half mark (för)

hvar, ända till högsta böter, och ersätt henne allt; (hon) intyge sjelf när (det) är allt (ersatt). §. 3. Skuffar du qvinna, så att kläderna flyga för henne ur det lag som de förr voro, då böt åtta örtuger. Flyga de up till midten af läggen, böt en half mark. Flyga de så, att (man) kan se knäskålarne, då böt en mark penningar. Flyga de så högt, att (man) kan se både länd och blygd, då böt två marker. §. 4. Tager du qvinna om handleden, böt en half mark, om hon vill kära. Tager du om armbågen, böt åtta örtuger. Tager du om axlen, böt fem örtuger. Tager du om bröstet, böt en öre. Tager du om anklen, böt en half mark. Tager du emellan knät och vaden, böt åtta örtuger. Tager du ofvänsför knät, böt fem örtuger. Tager du en hand mera (d. ä. längre up), då är det det skamliga greppet, och heter en dåres grepp; der ega inga penningeböter rum; de flesta (qvinno) tåla sedan det kommer dertill. §. 5. Om ogotländsk qvinna blir så föro-

Man kan fundera mycket över denna urgamla lag. Men en sak är säker: julklappar är inte att leka med. God Jul, vi hörs i januari.

Lasse Eriksson 19.12.01